

4. Пулик О.Р. Курс «Нервові хвороби та нейрохірургія», тема «Розлади сну», 2006.

5. Електронний ресурс - матеріали BBC “Метод електронного запису й подальшої розшифровки сновидінь”

https://dt.ua/SCIENCE/ucheni_vpevneni,_scho_pidiyshli_sche_na_krok_do_chitannya_dumok_i_tehnichnogo_zapisu_sniv_.html

Тематика: Інші професійні науки

СВІТОГЛЯД ЯК СПЕЦИФІЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ В МОВІ ЕЛЕМЕНТІВ ДІЙСНОСТІ

Гавриш М.М.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри німецької мови (ORCID

ID: <https://orcid.org/0000-0002-5801-3002>,

e-mail: michael.gawrisch@gmail.com)

Взаємозв'язок мови як неповторного (унікального) інструменту спілкування кожного етносу із світоглядними поглядами його представників є невичерпною темою, яка, як підтверджують відповідні дослідження, на кожному етапі розвитку людської цивілізації зберігає свою актуальність та поповнюється новими аспектами [2; 4]. Людське сприйняття дійсності кожною нацією фіксується специфічними елементами, сформованими в її мові, що в науці прийнято називати національно-мовною картиною світу. Вивчення відмінностей у мовних картинах світовідображення (світобачення) є важливим джерелом інформації про «таємниці» духовної культури нації, її традиції, обряди та вірування, що конче необхідно для успішного міжкультурного діалогу, який став однією з визначальних ознак сучасних міждержавних та міжлюдських відносин.

Зазначене науково-практичне підґрунтя обумовило мету цього повідомлення, яка полягає у з'ясуванні лексичних можливостей відображення в українській та німецькій мовах поняття «гроші» та встановленні на основі порівняльного аналізу розбіжностей у ставленні двох названих етносів до грошових знаків як важливої складової людської історії та сьогодення.

Згідно з даними «Всесвітнього словника української мови» [1] до найпоширеніших синонімів лексеми *гроші* належать такі слова розмовного вжитку, як *грошики, грошенята, монети, дрібняки, дзвінки гроші, срібляки, мідяки, папірці*. Походження цих позначень зрозумілі, як уявляється, абсолютній більшості носіїв української мови: перші два утворились додаванням відповідних суфіксів, третє і четверте відтворюють форму грошових одиниць, а останні вказують на матеріал, з якого вони виготовлені. Аналогічна інформація міститься і в двох інших важливих лексикографічних виданнях, а саме в «Практичному словнику синонімів української мови» [3, с. 77] та електронному «Словнику синонімів» [6].

Розширює і збагачує наведений перелік лише «Словник жаргонної лексики української мови» [5], синонімічний ряд якого до слова *гроші* охоплює більше тридцяти лексем, серед яких грошові одиниці інших країн (наприклад, *дукати, гюльдени, драхми, форинти*) або метафоричні переосмислення на кшталт *бабки, шайби, капуста, фанера*.

Яким же є цей аспект в німецькомовній картині світу? Німецькомовний електронний портал „Wissen“ («Знання») [8], крім традиційних і для української мови синонімів (*Bargeld – готівка, Münzen – монети, Banknoten – банкноти*), наводить двадцять три слова, якими носії німецької мови послуговуються в розмовній практиці для позначення грошей. (В деяких інших джерелах цей синонімічний ряд містить тридцять і більше одиниць.)

Таким чином, статистичні показники засвідчують відносну аналогію стосовно поняття «гроші» в мовних (світоглядних) картинах світу українців та німців. Однак мовне відображення («опрацювання») цього елементу дійсності

носіями німецької мови є, на наш погляд, різноманітнішим і глибшим, що демонструє ціла низка прикладів:

- *Kohle* (пряме значення *вугілля*): переосмислення цієї лексеми відносять до 18-го століття і пов'язують з такою послідовністю міркувань: вугілля для печі відіграє таку ж роль, як гроші для людини; хто не має вугілля, живе в бідності [7, с. 442]. Паралельно існує і думка, що додаткового «поштовху» цій метафоризації надала розруха і бідність після Другої світової війни, коли вугілля нерідко було неофіційним платіжним засобом.

- *Kies* (*гравій*): дослідники бачать дві причини, чому слово *Kies*, починаючи з 18-го століття, увійшло в активний вжиток для позначення грошей. По-перше, в мові ідиш існує схожа за звучанням лексема *kis*, значення якої *гаманець*, а другою причиною могла стати певна схожість сірих камінчиків гравію та срібних монет [7, с. 410].

- *Knete* (*пластилін*): цей синонім з'явився спочатку в молодіжному жаргоні в 70-ті роки минулого століття. Єдиної думки щодо асоціацій, які сприяли такому переосмисленню, не існує; припускають, що це могло бути уявлення про важливість тіста (*Knet- und Teigmasse*) для випічки якісного хліба та логічне міркування, що «хліб такий же життєво необхідний, як і гроші» [7, с. 433].

- *Moos* (*мох*): ця лексема отримала значення *гроші* в середині 18-го століття як «семантичне запозичення» від слова *moes* з мови ідиш, яке єврейськими торговцями вимовлялось як "*ma-os*" [7, с. 544]. Подібність звучання сприяла і тому, що слово *Maus* (множина *Mäuse* - *миші*) також почало вживатися для позначення грошей.

- *Kröten* (*жаба*): в середні віки на території Німеччини була в обігу і нідерландська грошова одиниця *groten*, яку з часом тодішні носії німецької мови почали називати на свій (для них простіший і зрозуміліший) лад *Kröten* [7, с. 464].

Отже, порівняння синонімічних рядів «*гроші*» в українському та німецькому тлумаченні переконливо засвідчує певну *неповторність*

(унікальність) мовних картин світу, що обумовлено особливостями історичного розвитку і – як наслідок – світоглядних поглядів носіїв цих мов. Наведені приклади дають підстави для висновку, що при деяких аналогіях і споріднених підходах переважає суттєво відмінне трактування об'єкту «гроші» та що в німецькомовному соціумі гроші відігравали більшу роль і тому частіше ставали предметом комунікації. Це, напевно, і спонукало мовців на німецьких територіях до все нових ідей (креативності) щодо позначення грошових одиниць, адже у більшості випадків це переосмислені лексичні одиниці з повсякденного вжитку.

В німецькій мові є також ціла низка прислів'їв та поговірок щодо грошей. І хоча одна з них не рекомендує говорити про гроші (*Über Geld spricht man nicht*), все ж складається враження, що ця тематика належала до пріоритетних протягом історичного становлення німецькомовного етносу.

Такі знання про сприйняття й відображення дійсності представниками інших націй важливі й конче необхідні для уникнення непорозумінь або й конфліктів у міжкультурному спілкуванні.

Список літератури:

1. Всесвітній словник української мови / Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://uk.worldwidedictionary.org/гроші>.
2. Єрмоленко С.Я. Мова і українознавчий світогляд / С.Я. Єрмоленко. – К.: НДІУ, 2007. – 444 с.
3. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / Святослав Караванський. – К.: Українська книга, 2000. – 480 с.
4. Салогубові О.Є. Мова в світоглядних орієнтаціях українців // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Вип. 38. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2008. – С. 52-59.
5. Словник жаргонної лексики української мови / Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://ukr-zhargon.wikidot.com/synonymy>.
6. Словник синонімів / Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://synonymy.info/г/гроші>.

7. Küpper H. Pons-Wörterbuch der deutschen Umgangssprache / Heinz Küpper. – 1. Aufl. – Stuttgart, Dresden: Klett, Verlag für Wissen und Bildung, 1993. – 959 S.

8. wissen.de / Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.wissen.de/synonym/geld>.

Тематика: Сільськогосподарські науки

ВИЗНАЧЕННЯ АКТИВНОСТІ ЗРАЗКА РОЗЧИНУ ЦИТРАТУ МІДІ І ЦИТРАТУ СРІБЛА У ПРОФІЛАКТИЦІ ЕНТЕРОБАКТЕРІОЗІВ БДЖІЛ

Галатюк О.Є.

доктор вет. наук, професор, Житомирський національний
агроєкологічний університет

Романишина Т.О.

канд. вет. наук, доцент, Житомирський національний агроєкологічний
університет

Лахман А.Р.

аспірантка,
Житомирський національний агроєкологічний університет

У сучасних умовах розвитку бджільництва і зростанні вимог до якості меду, збільшується значення профілактичних і дезінфікуючих заходів. [6, с. 106]. Ентеробактеріози бджіл – один із етіологічних факторів, який викликає колапс бджолиних сімей. Так як в Україні заборонено використання антибіотиків у бджільництві, то актуальним питанням залишається попередження виникнення захворювань, в тому числі і пошук та застосування дезінфікуючих засобів [2, с. 2; 3, с. 15; 4, с. 377; 5, с. 2; 8, с. 16]. Однією з вимог до дезінфектантів є їх екологічна нешкідливість. Відомо, що сполуки деяких металів, зокрема карбоксилати срібла і міді, отримані українськими вченими, є